

Уманського національного університету
Бібліотека

400 років із часу заснування міста Батурич

Підготувала:
Тетяна Маєвська,
бібліотекар I категорії

м. Умань, 2025

Батурин — місто, що славиться своєю історією та величними спорудами, найвидатніша пам'ятка Чернігівщини, колишня столиця гетьманської України.

Батурин був заснований в XI столітті і відзначався своїм вигідним географічним розташуванням на березі річки Сейм, що сприяло його розвитку як торговельного центру та оборонного пункту, але перша датована згадка про місто зустрічається в документах 1625 року.

Місто було столицею гетьманської України у XVII столітті під керівництвом гетьмана Івана Мазепи, завдяки якому Батурин став центром української культури, літератури та освіти. Тут були засновані навчальні заклади, літературні школи, а також активно розвивалась церковна архітектура.

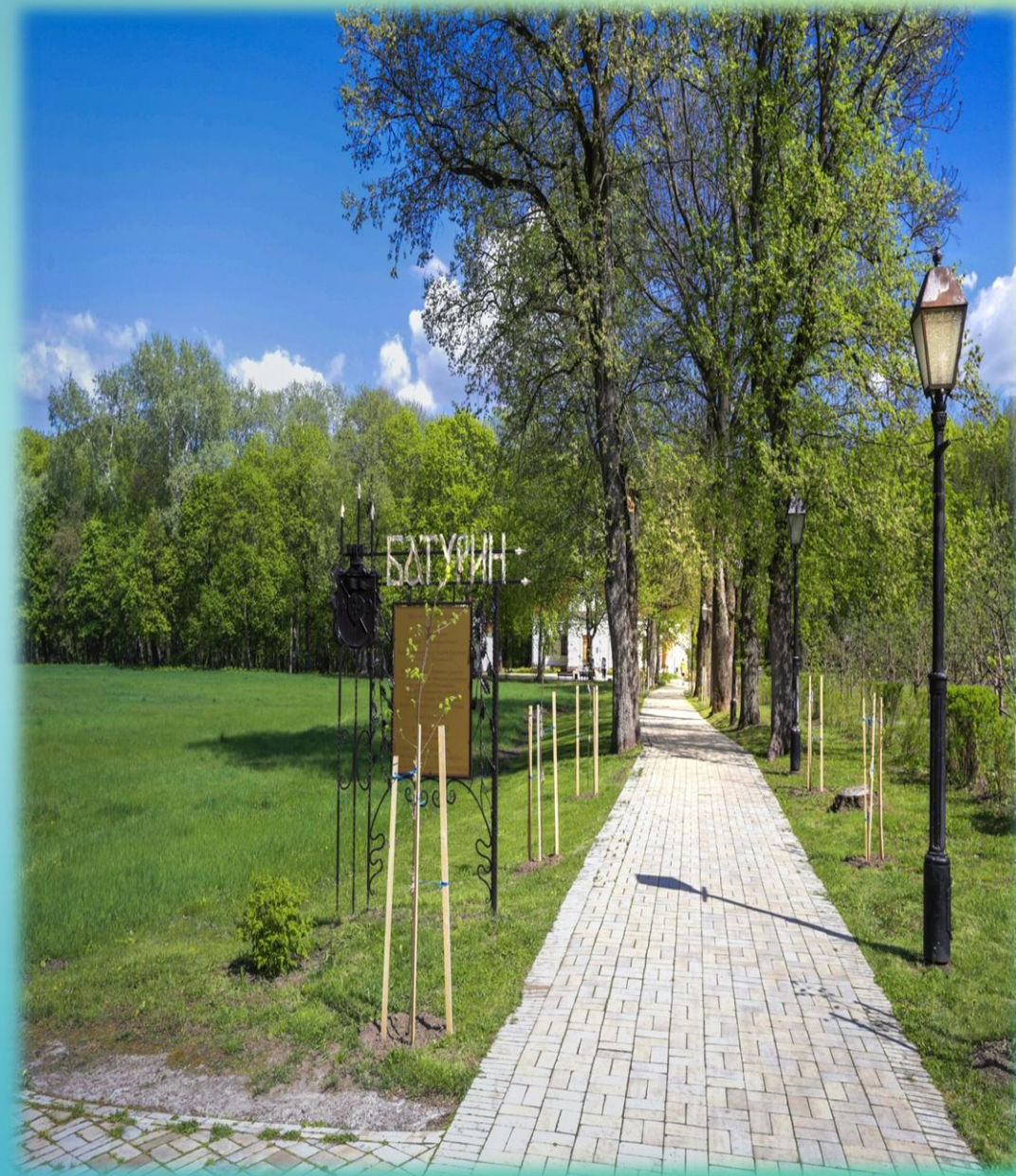

В Батурині діяв Генеральний суд
Лівобережної України – нині споруда
називається Будинок Кочубея, де, за
легендою, Іван Мазепа запропонував
руку і серце своїй майбутній дружині
Матрьоні.

© Oleg Kupriets / videnovum.com

Кочубеївський парк — унікальна пам'ятка садово-паркового мистецтва XVII ст. Парк був створений генеральним суддею Василем Кочубеєм на базі природної діброви. На 10 гектарах парку налічується більше 30 видів дерев та чагарників.

Протягом століть місто перебувало під владою різних держав та правителів, що зробили свій внесок у його культурне багатство. Палац Розумовського — це приклад розкішного барокового стилю, який зберігся до наших днів в майже незмінному вигляді.

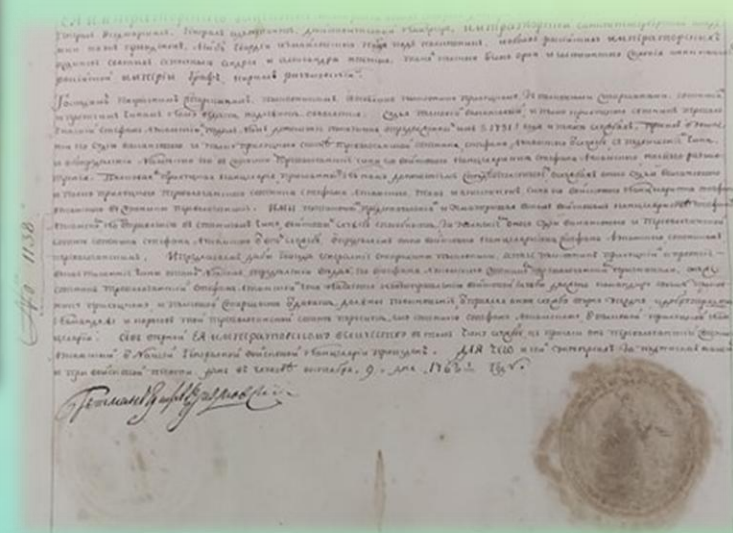

У палаці можна побачити розкішні кімнати, прикрашені меблями та предметами мистецтва з різних країн, а також насолодитись красою прилеглої паркової території.

Територію навколо палацу займає красивий ландшафтний парк, у якому можна погуляти та перепочити, милуючись цвітінням троянд, яких у парку росте багато різновидів.

Грегор Розумовський на відкриття палацу після реставрації подарував речі гетьмана Кирила Розумовського - палаш (перехідну форму від меча до шаблі), який зберігався в родині. А три роки тому передав той самий трагічний універсал 1763 року з особистим підписом Кирила Розумовського.

Ще одна пам'ятка архітектури в Батурині – Воскресенська церква, зведена у 1803 році на місці зруйнованого мазепинського Троїцького собору, і, за легендою, вона була побудована з цегли розібраної вежі Мазепи.

Цитадель Батуринської фортеці — це відтворення козацької фортеці. Вона повністю дерев'яна, оскільки у XVII-XVIII столітті артилерія досягнула таких висот, що руйнувала будь-які замки, тому звичайне дерево, обмазане глиною, давало рикошет від ядер і бомб артилерії.

Батурин пережив трагічні події у своїй історії. Місто було захоплено московським військом та зруйновано, а більшість мешканців знищено.

Штурм батуринського замку почався о 6 ранку 1 листопада 1708 року, і вже через дві години був завершений. У кривавій різанині загинуло 20 тисяч батуринців. Городян вирізували цілими сім'ями, не милували навіть дітей.

Пам'ятник жертвам Батури́нської трагедії було встановлено, щоб вшанувати пам'ять про тих, хто пожертвував своїм життям за волю своєї Батьківщини.

Надзвичайно важлива та актуальна на сьогодні книга, присвячена подіям, що відбулися понад триста років тому, а також є історичним відображенням подій, що відбуваються нині в Україні – це «Загибель Батурина 2 листопада 1708 року» Сергія Павленка, з якою можна ознайомитись в бібліотеці Уманського національного університету.

Павленко С. Загибель Батурина 2 листопада 1708 р. / С. Павленко. — Київ : Києво-Могилянська акад., 2009. — 267с.

«Молитва за Україну» — пам'ятник в Батурині у вигляді скульптурної групи з п'яти постатей українських гетьманів — Дем'яна Многогрішного, Івана Самойловича, Івана Мазепи, Пилипа Орлика та Кирила Розумовського. Вони зібралися навколо столу і разом роздивляються мапу України, символізуючи єдність помислів гетьманів про соборність України.

У 2025 році виповнюється 400-та річниця із часу заснування міста Батурин. За цей час, випалена 300 років тому російськими нелюдами земля відродилася, стала уособленням історичної правди. Саме нинішнє місто-музей Батурин доводить, що у незалежній державі відродяться, з новою силою й сенсами, всі ті українські міста й села, які росія намагається знищувати уже 11 років поспіль.

Дякуємо
за увагу!

